

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Plzni rozhodl samosoudkyní Mgr. Jaroslavou Křivánkovou ve věci

žalobkyně: N. S., nar. X, bytem X

proti

žalované: Česká správa sociálního zabezpečení, IČ 00006963, sídlem Křížová
25, 225 08 Praha 5 (dále i ČSSZ),

v řízení o žalobě ze dne 6. 11. 2022 proti rozhodnutí žalované ze dne 6. 9. 2022, č. j. X o
invalidní důchod

takto:

- I. Rozhodnutí žalované České správy sociálního zabezpečení ze dne 6. 9. 2022 č. j. X a jemu předcházející rozhodnutí ze dne 11. 3. 2022 č. j. X se zrušují a věc se vrací k dalšímu řízení žalované.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I.

Napadená rozhodnutí

1. Rozhodnutím České správy sociálního zabezpečení ze dne 11. 3. 2022 č. j. X byla zamítnuta žádost žalobkyně o změnu výše invalidního důchodu podle ustanovení § 41 odst. 3 zákona č. 155/1995 Sb. o důchodovém pojištění, pro nesplnění podmínek ustanovení § 39 odst. 2 písm. c) téhož zákona, neboť podle posudku OSSZ Sokolov ze dne 9. 2. 2022 není žalobkyně invalidní pro invaliditu třetího stupně, ale je i nadále invalidní pro invaliditu druhého stupně s tím, že žalobkyni i nadále náleží invalidní důchod pro invaliditu druhého stupně.

Shodu s prvopisem potvrzuje H. K.

2. Proti tomuto rozhodnutí podala žalobkyně námitky, o nichž bylo rozhodnuto rozhodnutím žalované ze dne 6. 9. 2022, č. j. X., kterým žalovaná zamítla její námitky a potvrdila výše uvedené rozhodnutí s tím, že žalobkyni náleží invalidní důchod pro invaliditu druhého stupně, neboť podle posudku České správy sociálního zabezpečení (dále jen „ČSSZ“) ze dne 1. 9. 2022 není žalobkyně invalidní pro invaliditu třetího stupně, ale je i nadále invalidní pro invaliditu druhého stupně dle ustanovení § 39 odst. 2 písm. b) zákona č. 155/1995 Sb.. Jedná se o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, který omezuje tělesné, smyslové nebo duševní schopnosti a má vliv na pokles pracovní schopnosti. Rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu s nejvýznamnějším dopadem na pokles pracovní schopnosti žalobkyně je zdravotní postižení uvedené v kapitole V (Duševní poruchy a poruchy chování), položce 1c (Organické a symptomatické duševní poruchy, středně těžké postižení) přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity, pro které se stanovuje míra poklesu pracovní schopnosti v rozmezí 30-45 %. Lékař ČSSZ zvolil na základě doložených lékařských zpráv a charakteru postižení s ohledem a profesi horní hranici vymezeného rozpětí, tj. 45 % a vzhledem k dalšímu postižení zdravotního stavu při zohlednění nároků profese účastnice řízení zvýšil podle ustanovení § 3 odst. 1 citované vyhlášky tuto hodnotu o 10 % bodů a celkově tak pokles pracovní schopnosti činí 55 %. Nejzávažnější zdravotní postižení, které je rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu s nejvýznamnějším dopadem na pokles pracovní schopnosti, je duševní onemocnění smíšená úzkostně depresivní porucha s organickou emoční labilitou. Lékař ČSSZ se po komplexním prostudování doložené odborné dokumentace plně ztotožnil s posudkovým závěrem lékaře OSSZ. Dané postižení nelze hodnotit vyšším stupněm invalidity, neboť není doloženo, že se jedná o těžké postižení. Nelze použít vyšší procentní míru poklesu pracovní schopnosti v položce 1d (těžké funkční postižení) ve stejné kapitole, jelikož nejsou naplněna posudková kritéria této položky. K datu napadeného rozhodnutí ze dne 11. 3. 2022 po prošetření namítaných skutečností zdravotní stav žalobkyně odpovídal i nadále invaliditě druhého stupně, při které je žalobkyně schopna vykonávat soustavnou výdělečnou činnost jen s podstatně menšími nároky na tělesné, smyslové nebo duševní schopnosti. Po přezkoumání celkového zdravotního stavu žalobkyně činí pokles její pracovní schopnosti pouze 55 %, tzn., že nedošlo ke změně stupně invalidity, žalobkyně je i nadále invalidní pro invaliditu druhého stupně dle ustanovení § 39 odst. 2 písm. b) zákona č. 155/1995 Sb. a nejsou tak splněny podmínky pro vznik invalidity třetího stupně a tudíž ani podmínky pro změnu výše invalidního důchodu.

II.

Žaloba

3. Včasnou žalobou ze dne 6. 11. 2022 se žalobkyně domáhala přezkoumání rozhodnutí žalované s odůvodněním, že nesouhlasí se zvolenou mírou poklesu jejích pracovních schopností stanovenou položkou 1c) kapitoly V vyhlášky č. 259/2009 Sb., jež je ohodnocena 45 % body, přičemž s navýšením této hranice v souladu s § 3 odst. 2 uvedené vyhlášky o 10 % bodů souhlasí. Odkázala na doloženou zdravotnickou dokumentaci, skutkový stav a tvrzení posudkového lékaře, jenž v posudku o invaliditě ze dne 9. 2. 2022 konstatuje, že se funkčně jedná o středně těžkou až těžkou poruchu a zdravotní postižení hodnotí jako srovnatelné podle kap. V, položky 1c s tím, že jde o těžké funkční postižení (jež je uvedeno v položce 1d) nikoli 1c). Žalobkyně zásadně nesouhlasí s názorem PL NŘ, že „Příčina invalidity účastnice řízení je již delší dobu stabilizována a posuzovaná osoba je schopna pracovat s určitým omezením v oboru...“ Invaliditu má přiznanou od 6. 11. 2007, DNZS odpovídal postižení uvedenému v kapitole V, položce 1, písm. c) přílohy č. 2, vyhlášky

284/1995 Sb. – 70 % - těžké poruchy (plně invalidní). Od 23. 3. 2012 má přiznanou invaliditu II. stupně, a to i přes skutečnosti, že se její zdravotní stav od roku 2007, resp. 2010 nezlepšil, spíše naopak a předpisy týkající se důchodového pojištění zůstaly nezměněny. V roce 2021 a 2022 byla přes rok v pracovní neschopnosti, a proto se nemůže ztotožnit se subjektivním názorem PL NŘ bez podložených důkazů a není spokojena s vypořádáním podaných námitek z 26. 4. 2022. PL NŘ vůbec nevzal v úvahu zprávu z psychologického vyšetření PhDr. D. M. ze dne 20. 8. 2022, již si sám vyžádal, a v níž lékařka uvádí, že se jedná o klientku s těžkým postižením. Žalobkyně proto navrhla, aby bylo rozhodnutí žalovaného zrušeno.

III.

Vyjádření žalované k žalobě

4. Žalovaná dne 28. 11. 2022 ve svém vyjádření k žalobě navrhla, s ohledem na nesouhlas žalobkyně s medicínským posouzením jejího zdravotního stavu, důkaz posudkem Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí (dále jen komise či PK MPSV), která je povolána k posouzení zdravotního stavu a pracovní schopnosti pojištěnce pro účely přezkumného řízení; rozhodnutí.
5. Po seznámení se s obsahem soudem zadaného posudkového zhodnocení žalovaná uvedla, že navrhuje vypracování srovnávacího posudku ohledem na odlišné závěry posudku PK MPSV ČR ze dne 23. 2. 2023 a předcházejících posudků OSSZ Sokolov i ČSSZ pracoviště Plzeň, jež stanovily, že u žalobkyně jde i nadále o invaliditu druhého stupně podle § 39 odst. 2 písm. b) zák. č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění.

IV.

Posouzení věci soudem

6. V dané věci nebylo nařízeno jednání v souladu s ustanovením § 51 a § 76 s. ř. s.
7. V souladu s § 75 odst. 1, 2 s. ř. s. vycházel soud při přezkoumání napadeného rozhodnutí ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu, a napadené rozhodnutí přezkoumal v mezích žalobních bodů uplatněných v žalobě a dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.

V.

Rozhodnutí soudu

8. Žalobkyně namítala nedostatečné posouzení zdravotního stavu a rozpor posudkového zhodnocení jejího zdravotního stavu s lékařským nálezem PhDr. D. M. ze dne 20. 8. 2022, který si posuzující lékař vyžádal. K jeho závěrům není soud oprávněn se vyjadřovat, neboť se jedná o dávku podmíněnou zdravotním stavem a v takovém případě je rozhodnutí soudu závislé především na odborném lékařském posouzení. Ve správním soudnictví ve věcech důchodového pojištění posuzují zdravotní stav a pracovní schopnost pojištěnců PK MPSV, jak vyplývá z § 4 odst. 2 zák. č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, v platném znění. Z těchto důvodů požádal soud PK MPSV – pracoviště v Plzni o vypracování posudku, který byl vypracován po jednání konaném dne 23. 2. 2023 za účasti odborných lékařů z oboru neurologie, jemuž žalobkyně nebyla přítomna.
9. Komise došla k závěru, že k datu vydání napadeného rozhodnutí (6. 9. 2022) byla žalobkyně invalidní dle § 39 odst. 1 zákona č. 155/1995 Sb. o důchodovém pojištění, šlo o invaliditu

třetího stupně dle § 39 odst. 2 písm. c) zákona, neboť šlo o pokles pracovní schopnosti z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nejméně o 70%, s datem vzniku 30. 11. 2021 – psychologickým vyšetřením; doba platnosti posudku (lhůta KLP): trvale. Dle doložené zdravotní dokumentace byl při jednání komise zjištěn dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, jehož rozhodující příčinou je organická emoční labilita – středně těžké depresivní epizody, perzistující somatoformní bolesti, mírná kognitivní porucha. Stav po opakovaných operacích afunkčního adenomu hypofýzy (2/2004, 2/2006, 10/2006), stav po ozáření rezidua adenomu Leksellovým gama nožem (8/2007), reziduální cystická expanze v oblasti sella turcica dle magnetické rezonance, nález stacionární. Panhypopituitarismus (diabetes insipidus, centrální hypotyreóza, centrální hypogonadismus, parciální centrální hypokortikalismus – vše na substituci.) Chronická cefalea. PK MPSV není v souladu s posudkovým hodnocením OSSZ Sokolov ani s posudkovým hodnocením námitkového řízení a konstatuje, že u posuzované se jedná o těžké postižení, výrazný odklon od normy při výkonu většiny denních aktivit a rolí. Míra poklesu pracovní schopnosti byla zhodnocena 60 % podle kapitoly V, položky 1d přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb. Hodnoceno s ohledem na všechna zdravotní postižení, která mají vliv na pokles pracovní schopnosti. Nelze hodnotit dle stejné kapitoly, položky 1e, neboť se nejedná o zvlášť těžké postižení, těžká porucha myšlení, rezervní kompenzační mechanismy mozku vyčerpány, odklon od normy při výkonu všech aktivit a rolí, dezintegrace, krizový stupeň poruchy. Vzhledem k tomu, že posuzovaná není schopna využívat dosažené vzdělání, zkušenosti a znalosti, pokračovat v předchozí výdělečné činnosti se podle § 3 odst. 2 citované vyhlášky zvyšuje tato hodnota o 10 %. Celková ztráta míry poklesu pracovní schopnosti činí 70 %. Výkon výdělečné činnosti žalobkyně nevyžaduje zcela mimořádné podmínky podle § 6 vyhlášky o posuzování invalidity. K datu vydání napadeného rozhodnutí byla žalobkyně invalidní podle § 39 odst. 1 zákona č. 155/1995 Sb. ve znění zákona č. 306/2008 Sb. Šlo o invaliditu třetího stupně podle § 39 odst., 2 písm. c) zákona č. 155/1995 Sb., ve znění zákona č. 306/2008 Sb. Datum vzniku dnem psychiatrického vyšetření 30. 11. 2021. Stanovena platnost trvale, vzhledem k dosavadnímu průběhu onemocnění není předpoklad stabilizace a zlepšení zdravotního stavu. Při hodnocení byly zohledněny všechny žalobní námitky žalobkyně.

10. V přezkumném řízení soudním jsou k posouzení zdravotního stavu a pracovní schopnosti osob i k zaujetí posudkových závěrů o invaliditě ze zákona povolány posudkové komise (§ 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení). V soudní praxi je důkaz posudkem posudkové komise chápán jako případ předepsaného důkazu (srov. rozsudek NSS č. j. 2 Ads 58/2003-75 ze dne 4. 12. 2003, č. 133/2004 Sb. NSS).
11. Soud hodnotí posudek jako každý jiný důkaz v rámci volného hodnocení důkazů [§ 77 odst. 2 soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“)]. Nejsou-li namítány jiné vady řízení, soud v řízení o žalobě proti rozhodnutí orgánů sociálního zabezpečení ve věci invalidity ověřuje pouze to, zda je posudek posudkové komise úplný a přesvědčivý (např. rozsudek NSS č. j. 4 Ads 13/2003-54 ze dne 25. 9. 2003, č. 511/2005 Sb. NSS), případně – namítá-li to žalobkyně – zda byla příslušná posudková komise řádně obsazena (např. rozsudek NSS č. j. 6 Ads 11/2013-20 ze dne 15. 5. 2013). Posudek, který splňuje požadavek úplnosti a přesvědčivosti, a který se vypořádává se všemi rozhodujícími skutečnostmi, bývá zpravidla rozhodujícím důkazem pro posouzení správnosti a zákonnosti přezkoumávaného rozhodnutí (např. rozsudek NSS č. j. 4 Ads 61/2010-63 ze dne 11. 11. 2010, č. 2240/2011 Sb. NSS).
12. Podle § 39 odst. 1, 2 a 3 zákona č. 155/1995 Sb. o důchodovém pojištění, platí, že pojištěnec je invalidní, jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nastal pokles jeho

pracovní schopnosti nejméně o 35 %. Jestliže pracovní schopnost pojištěnce poklesla nejméně o 35 %, avšak nejvíce o 49 %, jedná se o invaliditu prvního stupně, jestliže pracovní schopnost pojištěnce poklesla nejméně o 50 %, avšak nejvíce o 69 %, jedná se o invaliditu druhého stupně, a jestliže poklesla o nejméně o 70 %, jedná se o invaliditu třetího stupně. Pracovní schopností se rozumí schopnost pojištěnce vykonávat výdělečnou činnost odpovídající jeho tělesným, smyslovým a duševním schopnostem, s přihlédnutím k dosaženému vzdělání, zkušenostem a znalostem a předchozím výdělečným činnostem. Poklesem pracovní schopnosti se rozumí pokles schopnosti vykonávat výdělečnou činnost v důsledku omezení tělesných, smyslových a duševních schopností ve srovnání se stavem, který byl u pojištěnce před vznikem dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu.

13. Podle § 3 odst. 1 vyhlášky č. 359/2009 Sb., o posuzování invalidity v případě, že příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu pojištěnce je více zdravotních postižení a v důsledku působení těchto zdravotních postižení je pokles pracovní schopnosti pojištěnce větší, než odpovídá horní hranici míry poklesu pracovní schopnosti určené podle rozhodující příčiny dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, lze tuto horní hranici zvýšit až o 10 procentních bodů. V této věci podmínky pro zvýšení míry poklesu pracovní schopnosti nebyly shledány PK MPSV, jak uvedeno shora.
14. Podle § 38 písm. a) zákona 155/1999 Sb., o důchodovém pojištění má pojištěnec nárok na invalidní důchod, jestliže nedosáhl věku 65 let nebo důchodového věku, je-li důchodový věk vyšší než 65 let, a stal se invalidním a získal potřebnou dobu pojištění, pokud nesplnil ke dni vzniku invalidity podmínky nároku na starobní důchod podle § 29, popřípadě, byl-li přiznán starobní důchod podle § 31, pokud nedosáhl důchodového věku.
15. Žalobkyně se podanou žalobou domáhala zrušení rozhodnutí žalovaného, jímž byly zamítnuty její námitky proti rozhodnutí ČSSZ, kterým bylo rozhodnuto, že žalobkyni i nadále náleží invalidní důchod pro invaliditu druhého stupně a toto rozhodnutí bylo potvrzeno. Po doručení shora uvedeného posudku PK MPSV ze dne 23. 2. 2023 má soud za prokázané, že k datu vydání napadeného rozhodnutí žalované se u žalobkyně jednalo o invaliditu třetího stupně a nikoli pouze o invaliditu druhého stupně. Proto je žaloba podaná důvodně, a soud tedy napadené rozhodnutí žalované ze dne 6. 9. 2023 a jemu předcházející rozhodnutí ze dne 11. 3. 2022 poté, co věc projednal, rozsudkem zrušil a věc vrátil žalované k dalšímu řízení (výrok I. rozsudku) pro vady řízení (§ 78 odst. 1, 4 s. ř. s.) spočívající v nedostatečném posudkovém zhodnocení zdravotního stavu žalobkyně, neboť žalovaná si neopatřila ve správním řízení takové důkazy, které by prokázaly skutečný stav věci, jelikož dle citovaného posudku PK MPSV zdravotní stav žalobkyně ke dni 30. 11. 2021 odpovídal třetímu stupni invalidity, když míra poklesu její pracovní schopnosti činila 70%, avšak lékařem OSSZ a lékařem ČSSZ byla přiznána pouze míra poklesu 55%.
16. Soud se neztotožnil s návrhem žalované, aby byl s ohledem na odlišné závěry PK MPSV od předcházejících posudků vypracován srovnávací posudek, neboť toto shledal nadbytečným. Soudem zadaný posudek obsahuje dostatečné a řádné odůvodnění přijatých závěrů, přičemž vycházel z lékařských nálezů, jež byly k dispozici již v rámci námitkového řízení. V té souvislosti je třeba uvést, že např. ze zprávy z psychologického vyšetření provedeného PhDr. D. M. ze dne 20. 8. 2022 vyplývá, že žalobkyně trpí těžkým postižením, jež ji omezuje v životních aktivitách, přičemž aktuálně zcela nezvládá i mírně zátěžové situace a celkově jsou výrazně oslabené její adaptivní kompetence v oblasti sociální, praktické i kognitivní, prožívá i časté somatické bolesti a její celkový stav vede k sociální izolaci, a přestože se snaží zapojit do pracovního procesu, velmi snadno se vyčerpává, přičemž jde o výrazný odklon

od normy a stav nelze ovlivnit volnými vlastnostmi. Právě tato zpráva byla jednou ze zpráv dodatečně doložených k námitkám a je uvedena jako jeden z podkladů pro vypracování posudku o invaliditě ze dne 1. 9. 2022. I přes ve zprávě uvedené skutečnosti odůvodňující závěr PhDr. M., že žalobkyně trpí těžkým postižením, dospěl lékař NŘ k závěru, že se jedná o funkční postižení středně těžké, aniž by v polemice s citovanou zprávou svůj závěr odůvodnil. Soud má proto za to, že se posudek vypracovaný v námitkovém řízení dostatečně nevypořádává s námitkou týkající se zhoršování zdravotního stavu žalobkyně, jež bylo lékařskými zprávami doloženo.

17. Po právní moci tohoto rozsudku bude žalovaná vycházet ze zjištění, že žalobkyně je dle posudku PK MPSV ze dne 23. 2. 2023 i nadále invalidní pro invaliditu třetího stupně a to od 30. 11. 2021, o čemž vydá rozhodnutí, které bude mimo jiné obsahovat i důvod vydání rozhodnutí – změna stupně invalidity u žalobkyně z druhého na třetí stupeň. Vydáním nového rozhodnutí bude realizován tento rozsudek, když rozhodnutí o přiznání vyššího stupně invalidity by byla vydala žalovaná v případě zjištění tohoto vyššího stupně invalidity již na základě posouzení zdravotního stavu žalobkyně v rámci řízení správního orgánu prvního stupně či v řízení o námitkách. Právním názorem soudu je žalovaná vázána, jak vyplývá z § 78 odst. 5 s. ř. s.
18. O náhradě nákladů řízení (výrok II. rozsudku) bylo rozhodnuto dle § 60 odst. 1 s.ř.s. věta první, podle něhož má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které odůvodněně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Úspěšné žalobkyni však žádné náklady nevznikly, a z tohoto důvodu soud rozhodl tak, že žádný z účastníků nemá na náhradu nákladů řízení právo.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat do dvou týdnů po jeho doručení kasační stížnost u Nejvyššího správního soudu se sídlem Moravské náměstí 6, 657 40 Brno, který o kasační stížnosti rozhoduje. Lhůta je zachována, byla-li kasační stížnost podána u Krajského soudu v Plzni (§ 12 odst. 1, § 102, § 106 odst. 2 a 4 s. ř. s.).

Plzeň 4. 5. 2023

Mgr. Jaroslava Křivánková v.r.
samosoudkyně